

og efter de Bestemmelser, som ere givne for Fæstegods i det Hele, og det er nogle Forsøg i den Retning, jeg her har tilladt mig at foreslåe; det er de Huller, som det hidtil i saa Henseende har staaet Godseierne aabent at benytte, som jeg har forsøgt at ville lukke. Dernæst er der enkelte af Forslagene, som sigte til at slaae ind paa den Vej, jeg nu hører, at Regjeringen er enig i, at vi skulle betvæde, og med Hensyn til hvilken der altsaa ikke af Regjeringen kan reises nogen principiel Modstand mod mit Forslag, saaledes at Spørgsmaalet imellem Regjeringen og mig med Hensyn til nærværende Lov mere er, hvor vidt eller mindre vidt man for Diebliffet skal gaae i den Retning; derved er jo allerede Meget vundet. — Jeg skal nu tillade mig korteligt at opholde mig ved de enkelte Paragrapher. Det vil strax sees, at den første Paragraph allerede figter til at lukke et Hul, en Aabning, der i dette Dieblif er tilstede, og som Godseieren kan benytte sig af til at berøve Fæstejorden dens Egenkab som Fæstejord. De i denne Paragraph citerede Forordninger af 8de Juni 1787 § 1 og af 27de September 1805 §§ 10 og 11 gjøre det nemlig muligt for en Godseier, selv i den Tid, Bønderjord er fæstet ud til en Fæstefamilie, mod Fæsterens Willie at borttage Noget deraf, naar det kun skeer paa den Maade, som nærmere er bestemt, nemlig at det godtgjøres, at det er Jord, som er beqvem til Skovplantning og Fredning. Der er ikke sat anden Grændse derfor, end at der, naar en saadan Fæstefamilie berøves en Deel af den Lov, den har tilkæstet sig, skal skee Afgang i Landgilde og andre Afgifter, og det kan saaledes skee, at der ikke bliver Mere tilbage af den Gaard, der er fæstet ud, end hvad der ved et Syn vil kunne findes at være saa Meget, som en Bøndefamilie kan leve af. De ville altsaa see, mine Herrer, at en saadan Gaard kan svinde heelt bort, idet en Bøndefamilie kan sidde ved et Huus med 3 til 4 Tønder Land, og Grændsen er givet aldeles fri, saaledes at man herigjennem har Ret til

ikke at lade en Fæstefamilie beholde Mere, end hvad der maa antages at være nødvendigt, for at den ikke sulter ihjel. Jeg skal ikke benægte, at der i tidligere Tid kan have været Grund til at træffe disse Bestemmelser; men efterat de nu have bestaaet saa længe og have været benyttede af Godseierne og de offentlige Autoriteter, som skulle have Tilsyn dermed, troer jeg, at vi nu maae være komne saa vidt, navnlig efter den Maade, hvorpaa vi nu betragte vore Skove, at vi kunne undvære saa indgribende Bestemmelser, saameget mere som enhver Godseier, der vil plante nye Skove, paa mange andre Maader vil kunne skaffe sig Jord dertil. Disse Bestemmelser ere i ethvert Tilfælde saa stridende imod Fæstelovgivning, at jeg ikke troer, Noget egentligt vil modsætte sig, at de hæves. — Naar jeg derefter gaaer over til § 2, behøver jeg ikke at minde om, at der har været aabnet en ganske overordentlig fri Udgang for vedkommende Regjeringsautoriteter til ad Bevillingsveien for en stor Deel at lade Bøndergods forsvinde. Reskript af 5te Juli 1815 bemyndiger Rentekammeret til „ad mandatum at meddele Bevillinger paa Bøndergaardens Nedlæggelse eller Sammenlæggelse uden Hensyn til den Størrelse, de Gaarde, til hvilke Jord ved saadan Nedlæggelse eller Sammenlæggelse henlægges, derved faae, samt om endog ifkun eet Huus efter Omstændighederne skulde istedetfor den nedlagte Gaard kunne blive opført.“ Det vil altsaa sees, at Rentekammeret har haft en Bemyndigelse, der siden 1849 er gaaet over til Indenrigsministeriet, som har gjort det muligt at faae en stor Deel af Fæstegods til at forsvinde som Fæstegods, men jeg troer, at denne Bemyndigelse med Hensyn til Bøndergaarde, der ere undergivne Fæstevang, bør ophæves. — § 3 tilfigter paa en anden Maade at hæve Fæstebønderjordens Egenkab som Fæstejord, nemlig ved at bestemme, at Alt, hvad der nu er Fæstevang undergivet, skal vedblive at være det, uden Hensyn til, hvorvidt det sammenlægges med anden Jord, om-